

Compareixença al Ple sobre l'Informe al Parlament 2019

El Síndic adverteix el Ple del Parlament que les vulneracions de drets de l'Informe 2019 s'han vist agreujades per la pandèmia de la COVID-19

- L'any 2019 es van atendre més de 30.000 persones, i es van incrementar molt les queixes relatives a situacions d'emergència social i residencial
- Es va signar el Pacte contra la segregació escolar i es va crear la comissió d'experts per a la prevenció i reparació dels abusos d'infants en l'àmbit de l'Església catòlica
- Urgeix la creació d'un pla de xoc per donar una resposta suficient a les situacions d'emergència residencial
- L'àmbit dels drets civils va estar marcat per la Sentència 459/2019, del Tribunal Suprem, pels fets ocorreguts al voltant de l'1 d'octubre de 2017
- En l'àrea de seguretat es van analitzar els plans d'emergència nuclear, després que alcaldes afectats denunciessin mancances en els plans de seguretat exterior de les centrals

El El síndic de greuges, Rafael Ribó, ha comparegut al Ple del Parlament per debatre [l'Informe al Parlament corresponent a l'any 2019](#). L'informe, que va ser lliurat el 17 de febrer de 2020, recull les actuacions més rellevants dutes a terme durant el 2019 i les xifres més destacades amb relació a la tasca de defensa dels drets encomanada a la institució.

Durant l'any 2019 va rebre un total de 10.543 queixes procedents de 22.993 persones. També va atendre 8.843 consultes i va iniciar 222 actuacions d'ofici. I, en global, es van tramitar 26.358 expedients i es van atendre més de 30.000 persones. Per àrees, el 32% de les queixes i actuacions d'ofici van estar relacionades amb els drets socials, i el 30% amb les polítiques territorials, que inclouen medi ambient, urbanisme i mobilitat.

Actuacions del Síndic tramitades durant el 2019 per matèries

Educació

Durant el 2019 el més significatiu en l'àmbit de l'educació va ser la signatura del Pacte contra la segregació escolar, que va comptar amb la participació de la majoria d'agents educatius i administracions locals de municipis més grans de 10.000 habitants. El mateix any ja es van posar en marxa diverses de les actuacions previstes en aquest pacte, com ara l'aprovació del Decret 31/2019, que anul·la els criteris complementaris de malaltia digestiva crònica i d'exalumnes; l'elaboració del document per a l'organització i la gestió dels centres, que limita l'accés a les dades de

composició social i resultats acadèmics dels centres, o la creació de la comissió d'estudi sobre règims d'admissió i de la subcomissió d'estudi sobre segregació residencial.

Altres aspectes importants del Pacte van ser l'elaboració de l'informe d'estudi del cost de la plaça escolar.

Infància

Quant als infants migrants sense referents familiars, el Síndic destaca que cal desplegar de manera urgent una estratègia d'integració d'aquests adolescents i joves per mitjà de programes de formació que ajudin a vehicular itineraris individuals de transició cap a l'autonomia. A les vulneracions de drets que pateixen aquests infants, s'hi ha afegit l'estigmatització d'aquest col·lectiu i el rebuig d'una part de la població a la instal·lació dels equipaments.

També va tenir coneixement de diverses situacions de maltractaments a nadons en què es van observar dèficits en la detecció del maltractament, l'aplicació dels protocols i la coordinació entre els serveis. El Síndic considera imprescindible introduir canvis per garantir unes actuacions coordinades entre l'àmbit social i de la salut.

En l'àmbit dels abusos, el Síndic va crear la comissió d'experts per a la prevenció i la reparació dels abusos d'infants en l'àmbit de l'Església catòlica, que va lliurar el seu informe durant el 2020. Avui dia el Síndic continua rebent sol·licituds d'intervenció per part de víctimes.

Quant a la pobresa infantil, el Síndic denunciava que prop del 25% dels infants patien pobresa infantil, malgrat que eren anys de millora de la conjuntura macroeconòmica. El Síndic alerta que la crisi econòmica i social derivada de la pandèmia farà imprescindible incrementar la inversió pública en polítiques de transferència econòmica focalitzades en la infància.

Serveis socials

Pel que fa a la renda garantida de ciutadania, el Síndic qüestiona que s'hagi de comptabilitzar com a ingrés qualsevol aportació o ajut econòmic que facin altres persones del nucli familiar, o que es doni el mateix tractament als ingressos derivats d'un préstec que als ingressos provinents de rendes del treball o una prestació, sense tenir en compte que en el cas dels préstecs no només s'haurà de retornar l'import, sinó també els interessos generats. Pel que fa al procediment, el Síndic insisteix en la necessitat d'una millor i més clara informació sobre els deures de les persones beneficiàries de la prestació i destaca la importància de la incorporació del tràmit d'audiència previ a la resolució, especialment en els supòsits de resolucions que extingeixen la prestació.

Un altre tema rellevant de l'Informe és en relació amb la demora amb què es troben les persones amb discapacitat per accedir al servei residencial que s'ha determinat com a més idoni. El Síndic insisteix en la necessitat d'incrementar la dotació de places residencials per atendre les demandes existents, i de característiques adequades als diversos perfils.

Salut

Un any més el Síndic ha destacat les conseqüències directes que poden tenir les llistes d'espera en la qualitat de vida d'una persona, en la seva salut o en la seva feina. També alerta que l'atenció als pacients afectats de COVID-19 no ha d'anar en detriment de l'atenció de la resta de patologies que es continuen presentant i que, de vegades, a més, es poden veure agreujades si no s'atenen dins d'un termini raonable.

Habitatge

Fa anys que el Síndic destaca la manca de resposta suficient per part de l'Administració a les situacions d'emergència social i econòmica en matèria d'habitatge. El 2019 el Síndic va insistir a demanar un pla de xoc per donar una resposta suficient a les situacions d'emergència, que, principalment, tenen la causa en els elevats preus de l'habitatge del mercat privat i en la insuficiència del parc d'habitatges amb destinació a lloguer social que gestiona l'Administració. I l'arribada de la pandèmia ha tingut conseqüències devastadores, que es concreten en les dificultats per mantenir l'habitatge habitual. El Síndic es veu obligat a recordar que aquestes situacions, si no es corregeixen, donaran lloc a situacions d'emergència residencial i desnonaments.

Paral·lelament, el Síndic també alerta sobre la inadequació del reallotjament d'urgència que garanteixen els serveis socials en hostals i pensions, sobretot amb relació a les famílies amb infants i adolescents a càrrec.

Consum

En relació amb el dret als subministraments bàsics i el necessari desplegament de la Llei 24/2015, el Síndic celebra l'acord que ha de permetre resoldre el deute acumulat de les famílies que no poden pagar els subministraments i a les quals no se'ls ha tallat. Aquest acord també preveu poder posar comptadors provisionals.

Per contra, el Síndic denuncia novament el retard que pateix la T-Mobilitat, que ha de permetre resoldre una queixa recurrent com és la negativa de l'ATM a emetre duplicats de les targetes de transport personalitzades en cas de robatori o pèrdua.

En relació amb les factures de subministraments, el Síndic també recorda que cal garantir una clara comprensió de totes les factures que s'emeten, que els missatges informatius que s'hi incloguin continguin informació útil i rellevant, i que cal incloure la justificació dels preus que s'hi apliquin. A més, en el cas de les factures de l'aigua, a criteri del Síndic, no s'haurien d'incloure conceptes no relacionats amb el cicle hídric.

Medi ambient

Abans de la pandèmia, moltes queixes d'aquesta àrea estaven relacionades amb el dret al descans i el Síndic demanava repensar els horaris i una nova ordenació horària bàsica en l'àmbit nocturn. Avui, però, les restriccions aplicades per gestionar la pandèmia han fet que les queixes s'hagin reduït de forma dràstica. El mateix ha succeït amb la qualitat de l'aire, que també ha millorat molt arran de la pandèmia, o amb la generació de residus.

No obstant l'anterior, el Síndic recorda la impossibilitat d'aconseguir la reparació dels danys ambientals una vegada s'han produït, i també el cost que n'implicaria la reparació en el cas que fos possible, per la qual cosa demana als poders públics donar prioritat i eficàcia a la intervenció prèvia en el disseny i l'aplicació d'instruments preventius.

Drets civils

L'àmbit dels drets civils va estar marcat per la Sentència del Tribunal Suprem 459/2019, que condemna nou dirigents polítics i socials a penes de presó d'entre 9 i 13 anys per fets ocorreguts al voltant de l'1 d'octubre de 2017. Davant d'aquests fets, el Síndic vol reiterar que els fets ocorreguts a Catalunya durant la tardor de 2017 van constituir l'exercici dels drets fonamentals d'expressió i de manifestació, i que la consideració d'aquestes expressions dins del tipus penal de sedició i les penes imposades per aquests fets resulten manifestament desproporcionades.

Quant al vot de les persones discapacitades, el Síndic va considerar que la Instrucció de la JEC comportava una situació de discriminació i estigmatització d'aquest col·lectiu, ja que facultava els membres de les meses a fer-ne una valoració subjectiva, la qual cosa infringia qualsevol dels preceptes de la LOREG.

Seguretat

El Síndic va elaborar un informe sobre la situació dels Bombers de la Generalitat de Catalunya que conclouia que calen actuacions immediates per dotar el Cos de Bombers dels recursos humans, materials i per disposar de les infraestructures necessàries per a l'assoliment de la comesa encomanada.

També es van analitzar els plans d'emergència nuclear i es va recomanar adaptar el PENTA, de l'any 2009, i el Pla bàsic d'emergència nuclear (PLABEN), del 2004, a les noves directives europees EURATOM, que incorporen bones pràctiques derivades de l'accident a la central japonesa de Fukushima el 2011 i millorar les xarxes de telecomunicacions i la infraestructura ferroviària.

Igualtat

En l'àmbit de la igualtat efectiva de dones i homes, el Síndic va aprovar el seu primer Pla d'igualtat per al període 2019-2022. El Pla promou la transversalització de la

perspectiva de gènere i la perspectiva LGBTI en el conjunt d'actuacions del Síndic, incloent-hi la política comunicativa i les activitats de proximitat envers les dones i el col·lectiu LGBTI, amb una referència especial a totes les manifestacions de violència masclista i LGTBI-fòbica.

Transparència

Quant a la transparència, l'Informe 2019 ja feia referència a la percepció d'alentiment en el desplegament de la Llei 19/2014 i la necessitat de reforçar els mecanismes de cooperació perquè les administracions amb menys recursos puguin complir les obligacions que fixa la Llei.

El Síndic també destaca la importància que la informació que es publica als portals de transparència sigui comprensible, completa, estructurada, actualitzada i en format reutilitzable.

Tributs

Pel que fa als tributs, el Síndic destaca la importància de garantir un sistema de defensa eficaç, com a condició de seguretat i justícia tributàries. L'efectivitat del dret de defensa requereix una bona administració; un sistema de recursos accessible, capaç de donar respostes àgils, adequades i motivades i d'homogeneïtzar criteris i actuacions d'informació i assistència, amb l'objectiu de reduir la conflictivitat i litigiositat tributàries. En matèria de tributs locals, suggereix que s'instauri un òrgan per a les resolucions economicoadministratives.

Accés al contingut de l'informe

Contacte de premsa
Judith Macaya – Marta Buil
premsa@sindic.cat – 935 538 453